



клуб
органічного
землеробства

ДО ЗЕМЛІ З ЛЮБОВ'Ю!

№3 (92) БЕРЕЗЕНЬ 2015

ТЕМА НОМЕРА



*Світанкові пісні
Землі*



Агротехніка органічного землеробства діє!



Багато трудівників землі сумніваються в правильності агротехніки органічного землеробства. І чи працює вона у нас, в Донецькому регіоні? Коли їдеш поїздом Донецькою залізницею, навколо на горах земля гола, перекопана.

Не можу втриматися від відповіді. Так, працює. Я давно працюю на землі – з 1980 року. А з 2003 року займаюся землеробством із застосуванням агротехніки органічного землеробства. Не застосовую на своїй ділянці отрутохімікатів, мінеральних добрив, не копаю землю.

Довго збирала інформацію і застосовувала в себе на дачній ділянці. Методом спроб і помилок знайшла те, що мені до душі. Спочатку істотної надбавки врожаю не відчувалося. Ґрунтові, як будь-якому живому організму, потрібен час для відновлення. Скільки років ми його гнобили – за один сезон не відновиш. Хоча на другий рік стало помітним перетворення землі. Вона почала темніти – у нас суپیщаний ґрунт.

Основний результат прийшов пізніше. Спочатку була мрія виростити натуральні овочі, фрукти і поменше фізичної праці. А в результаті – підвищення родючості землі, підвищення врожаю.

Ділянка у мене схожа на зелену галявину. На ній розташовані

грядки, квіти по всій ділянці, під деревами зелень, ростуть ароматичні, лікарські рослини. Грядки мульчуються сіном, соломкою, травою, полуничні – сосновими голками, шаром від 5 до 7 см.

Але є й інший секрет. Ґрунт не копається, тому має багато ґрунтових каналців різного розміру. Вдень ґрунт під мульчею прохолодний, вологий. Вночі повітря прохолодніше, ніж вдень – вранці роса на мульчі, і знову волога. Звідси результат – вода конденсується на стінках ґрунтових каналців. Чим вище різниця температур, тим більший конденсат. Це називається природним поливом.

Ґрунт під мульчею поступово перетворюється на темний з дрібними грудочками. Він приємно пахне лісом. Обробка ґрунту плоскорізом Фокіна зміцнює такий результат. Мульчею я вношу органіку зверху, а для глибокого розпушення й збагачення (всередині ґрунту) саджу суміші сидератів: злакові, бобові, хрестоцвіті. Після скошування сидерати залишаю на ґрунті. Велика маса коренів сидератів знаходиться глибоко в землі і там перегниває. Виходить – є їжа для ґрунтових мешканців, і структура землі поступово відновлюється.

Рассветная песня

Я рано встаю, я песню пою.
Наверное, вечно так будет:
Колосья полям, простор журавлям,
А песня хорошая людям.
Колосья полям, простор журавлям
А песня хорошая людям.

Пусть дали манят, пусть годы летят,
Как можно представить, не знаю,
Без птиц синеву, без леса листву,
Себя без родимого края.
Без птиц синеву, без леса листву,
Себя без родимого края.

Здесь крыльями вслед мне машет
рассвет
И верба в поклоне склонилась.
Как звёзды в пруду, как зори в саду,
Вся Родина в сердце вместились.
Как звёзды в пруду, как зори в саду,
Вся Родина в сердце вместились.

Музика: Ю. Зацарний
Слова: Г. Георгієв

ся. Ґрунт дуже складно створений. Там все, як у місті: свої комунікації, дороги, все на поверху, у кожного ґрунтового жителя своя роль.

А що робить лопата в городі? Тільки на хвилиночку уявіть, що наш будинок, в якому ми живемо, зруйнував величезний екскаватор! Як скоро ми зможемо відновити свій будинок? Саме так і ґрунт, який перевернули плугом або лопатою, не відновиться швидко. Ми ще багато чого не знаємо про ґрунт, про закони природи.

І який висновок? Приходьте в Клуб Органічного Землеробства у вашому місті – на лекції, семінари. Читайте книги. А найголовніше – вчіться у природи! Нам ще багато треба усвідомити і зробити, щоб досягти її мудрості.

Агротехніка органічного землеробства – це ціла система, незалежно хто як до неї прийшов. Головне – слухати землю, і вона підкаже, віддячить за любов до неї.

Просіяна Галина,
Клуб Органічного Землеробства,
м. Красний Лиман



сонця і створює необхідні умови для ґрунтової живності, а при дощі краплі води не ущільнюють ґрунт, оскільки вони розбиваються об листя і стебла рослин і далі тихенько стікають на землю.

Коли я сію сидерати?

У багатьох садівників склалася

думка, що сидерати сіються лише після збирання основної культури. Це глибока помилка. Я сію з ранньої весни (як тільки відтане ґрунт) і до середини вересня. Приміром, перед висадкою розсади культур, які висаджуються пізно (перець, томати, баклажани), корисно посіяти гірчицю білу. Вона дуже швидко росте та, до того ж, добре знезаражує ґрунт. Розсаду я висаджую прямо в зростаючу гірчицю, зробивши лунки серед неї. Якийсь час рослини ростуть разом, потім гірчицю зрізаю, використовуючи її в якості мульчі. Цього літа я не став зрізати гірчицю повністю, залишивши близько 10 см. З решти пеньків виросли нові пагони, які в міру зростання зрізались. І так кілька разів гірчиця виконувала роль живої мульчі. Результатом залишився задоволений, але

хочу попередити: якщо ви тільки починаєте освоювати ази природного землеробства і ваш ґрунт не відновлений повністю, не слід повторювати такі досліди бездумно. Почніть з декількох рослин.

Інший приклад: після збирання часнику та цибулі (початок серпня) тут же висіваються сидерати. Мені подобається віко-вівсяна суміш з невеликою добавкою гірчиці.

Попереду два місяці, а то й більше, наростає багато зелені, і все це йде під сніг. Навесні лише залишається трохи розпушити ґрунт і посіяти насіння будь-якої культури чи знову сидерати під пізню розсаду.

Або, наприклад, календула: невибаглива, чудово цвіте, сіється сама, морозів не боїться, ґрунт знезаражує, шкідників відганяє, ну як не скористатися? А чорнобривці..?

У мене багато років на одному місці ростуть тюльпани. Чому? А тому, що відразу після викопування цибулин, на це місце висаджується розсада чорнобривців і трохи пізніше підсівається гірчиця. Гірчиця зрізається, а чорнобривці продовжують радувати око. До моменту посадки цибулин земля вже оздоровлена, залишилося тільки з великим комом землі викопати куштики чорнобривців, в лунки висадити цибулини і повернути чорнобривці на місце. І, зрозуміло, полив.

Ну і нарешті бур'яни! Ні, не лякайтеся, я не пропоную їх розводити спеціально. Але не скористатися тим, що виросло саме по собі, непробачно. Тримайте їх під контролем, не давайте засіятися, раз на тиждень підрізайте плоскорізом, і цього буде достатньо.

Одне питання часто задається: «Що робити з сидератами, коли вони виростуть? Перекопати?» Та ні в якому разі! Вся виконана вами робота буде вхолосту! Посіяні в другій половині літа, вони йдуть під сніг. А щодо жита моя думка така: все-таки краще дати йому рости все літо, ось тоді від нього можна отримати максимальну користь, але це вирішуйте самі.

*Ільдус Хананов, м.Уфа
Сайт: vashe-plodorodie.ru*

Що ж це таке – «сидерати» – і для чого вони потрібні? Багато садівників не зовсім розуміють значення їх застосування на наших ділянках. Спробую пояснити на прикладі свого досвіду.

Ми не раз вже пояснювали і на семінарах, і в нашому клубному віснику роль органіки в природному землеробстві. Це і матеріал для мульчі, і їжа для ґрунтових мешканців, і, врешті-решт, після свого розкладання – їжа для наших рослин. Одним з постачальників органіки (а в моєму саду – основним) і є сидерати.

У багатьох однобоке уявлення про сидерати, як тільки про зелене добриво (так, на жаль, їх представляють у багатьох виданнях для садівників), але це лише одна зі сторін застосування сидератів. Набагато більшу користь сидерати приносять як творці здорового, структурного, а головне, живого в прямому сенсі цього слова ґрунту.

Як же сидерати сприяють цьому?

Потужна коренева система сидератів проникає глибоко в ґрунт до метру і більше (чи під силу це лопаті або плугові?), кореневі виділення пригнічують багато хвороб, густо посіяні сидерати добре пригнічують бур'яни. Канали, що утворюються після відмирання коренів, дозволяють воді і повітрю проникати дуже глибоко в ґрунт, а коріння рослин, що ростуть після сидератів, по цих каналах проникають на таку глибину, де вони завжди зможуть знайти воду. Надземна ж частина прикриває поверхню ґрунту від палючих променів

У мене вже протягом декількох років добре зарекомендувало себе таке поєднання: кріп, капуста, кушова квасоля (спаржева або зернова). Першим висівається кріп, потім розсада капусти (хоча два роки я сію насіння капусти прямо в ґрунт) і остання квасоля. До того моменту, як капуста розкине своє листя на всю грядку, кріп і квасоля вже будуть прибрані. Кріп, звичайно, на зелень (але корінці-то залишаються), квасоля - на заморозку (а бадилля-то залишається, крім того, на коренях бобових селяться бактерії, які вміють видобувати з повітря азот, а капусті він дуже потрібний). Ну чим вам не сидерати?

Голтіс: дітям про Бога

Хто такий Голтіс? Карпатський горець, русин, професійний мандрівник і фотохудожник. Триразовий чемпіон Азії зі східних єдиноборств. Тренер чемпіонів світу з бодібілдингу. Автор діючих методик виживання в екстремальних умовах для підрозділів спецназу. Командор команди екстремалів та мандрівників "EQUITES" ("вершники"). Автор тренувально-реабілітаційної методики "Зцілювальний імпульс".

– Ми випускаємо газету для школярів. Ви знаєте, як багато предметів вивчають у школі. І все ж, на ваш погляд, чи є щось важливе, чому в школі не вчать, але що обов'язково варто знати кожній людині?

– Я вважаю, що найважливіше, що треба викладати в школі дітям, починаючи зі свідомого віку – це те, як треба ставитися до цього чудового світу, який нас оточує ...

Варто давати дітям знання, які будуть підживлювати їх серця і душі. Це знання про те, що ми в цьому світі не одні ... Що є Творець, є наш люблячий Батько, який створив красу цього світу, і через цю красу – через квіти, через спів птахів ... через вітер ... дощ ... сніжинки ... через дерева ... через гори ... закликає нас до найголовнішого – до гармонії з цим світом, до збереження краси цього світу. Закликає нас до любові.

Ми – діти Творця, діти Бога. І він хоче, щоб ми були щасливі, щоб ми реалізували себе в цьому житті, щоб реалізувалися наші дитячі мрії.

Бог створив цей світ з любов'ю. І дуже боляче усвідомлювати, коли маленькі діти, підлітки знущуються над кішками, над собаками ... виривають з корінням квіти ... ламають зелені гілочки живих дерев.

Треба розповісти дітям, що все, що нас оточує – все живе – воно відчуває нашу любов або ж нашу байдужість. Всі навколишні рослини відчувають наше ставлення до них. І якщо ми ставимося до них добре, то вони зцілюють нашу душу і, отже, зцілюють наше тіло.

Будь-яка людина, будь-яка дитина, якщо вона буде відкривати своє серце для цієї краси, то вона буде тільки примножувати своє здоров'я і справжнє людське щастя.

Ось про це треба говорити.

– У нас якось не прийнято говорити про Бога ...

– Цей стереотип був накладений силами зла, тобто ворогами людства, які хочуть, щоб лилася кров, щоб плакали діти, щоб страждали люди ... Багатьох відлякує слово "Бог". Це відлякують темні сили, які не хочуть, щоб кожна людина усвідомила, що Бог дійсно є ...

Але треба пояснити, що є Вищі Сили. Що є Творець, який створив все, що нас оточує. Що воно не з'явилося просто так. І все живе – воно відчуває кожну людину. І від того, як людина ставиться до того, що її оточує, – до рослин, до інших людей – залежить, наскільки ця людина буде щасливою, наскільки вона зможе здійснити свої мрії.

Є сили Зла і сили Добра, і між ними величезна прірва. І якщо людина хоче стати щасливою, вона повинна стати на шлях служіння силам Добра. Повинна намагатися жити так, як підказує їй серце, підказує її совість.

Важливо, щоб людина захотіла стати краще, захотіла стати Воїном Світла, який стоїть за правду. Який прагне не лише зберегти, а й примножити красу цього світу.

– Як дітям ставитися до дорослих, які (в більшості своїй) обманюють, зраджують, принижують, щоб не стати такими ж?

– Чому дорослі втрачають авторитет дітей? Тому що дорослі часто живуть не так, як велить їм совість. І підлітки відчувають, що людина десь лукавить, десь говорить неправду, десь людина поступає проти волі серця ... Від цього дорослі втрачають авторитет в очах дітей.

Але важливо прийняти і усвідомити найголовніше – те, що я усвідомив



ще в дитинстві, коли мені сказала це моя бабуся. Важливо усвідомити, що в кожній людині – незалежно від кольору шкіри чи віросповідання – є Божа іскра ... Що кожна людина володіє найгарнішою душею ...

Кожна людина відчуває, коли до неї ставляться з любов'ю, або коли її зневажають. І треба в кожній людині знаходити хороше. І тоді, коли ти бачиш це хороше, коли ти починаєш вчитися цьому хорошому, ти починаєш ставати багатшим і здоровішим ... Починаєш здобувати досвід, який дозволить тобі уникнути багатьох життєвих невдач.

– Що б ви порадили нашим читачам, щоб вони змогли – без шкоди для себе – увійти в цей світ дорослих?

– Якщо коротко, то можна поради слухати свою совість, слухати своє серце. Тому що серце – це приймач, через який з нами говорить наш Творець. І якщо дитина буде чинити так, як велить їй совість, як велить їй серце, то вона буде відбудовувати в кращу сторону своє подальше життя і змінювати цей світ з світу жорстокості на світ доброти і любові ...

І найголовніше – вірити в світле майбутнє, вірити в хороше. Тому що віра – це саме-саме головне. Будь-який підліток почуває своїм серцем, що він хоче жити в екологічно чистому світі, щоб навколо було багато квітів, щоб співали птахи і щоб все було добре ...

Юрій Семенов,
<http://semenovyu.ru>



Доброго дня, творці газети «До Землі з любов'ю!».

Я вже не молода людина, але газета «До Землі з любов'ю!» дуже люблю і цікаві статті перечитую по кілька разів. Завдяки газеті я багато чому навчилася і вже кілька років вирощую на своєму городі цілющі овочі, які підтримують моє здоров'я і здоров'я моєї родини.

Овочі цілющі, бо при вирощуванні їх я не застосовую ніяких мінеральних добрив чи хімпрепаратів. Для поліпшення ґрунту використовую компост (рослинні відходи, трави, курячий помет і ЕМ-Бокаші) і попіл, які вношу при підготовці ґрунту для посадки овочів.

Хочу поділитися своїм досвідом вирощування таких важливих овочів, як капуста кольрабі, пастернак і топінамбур. Вони заслуговують на особливу увагу, до того ж виростити їх дуже просто. Всім відомо, що взимку і ранньої весни організм людини страждає від нестачі вітамінів і мікроелементів. Салати з даних овочів допоможуть всім добре почуватися як зимою, так і ранньої весни.

Капуста кольрабі – це холодостійка рослина, невибаглива до ґрунту. Вона має смачний і ніжний стеблеплід, який формується над землею. М'якоть стеблепліду містить багато вітамінів, за що кольрабі отримала назву «північний лимон», а також вона містить: білки, вуглеводи, солі кальцію, фосфору, калію, магнію і натрію. Стеблепліди кольрабі використовують в харчуванні людей (готують

салати, парять, тушать), а також для годівлі тварин і птиці.

Кольрабі вирощують, як звичайну капусту. Спочатку вирощують розсаду, в 40-50-тиденному віці розсаду висаджують в ґрунт рядами – 30-40 см. між рослинами і 45-50 см. міжряддя. Догляд, як за звичайною капустою: любить розпушування ґрунту, під час спеки краще мульчувати. Кольрабі любить вологий ґрунт, але добре витримує і засуху.

Ранні сорти кольрабі не так важливі, бо влітку багато літніх овочів. Я ж вирощую пізньостиглий сорт кольрабі «Гігант», який дає стеблепліди світлозеленого кольору діаметром 15-20 см. і масою 2-4 кг. Сорт урожайний, жаростійкий і засухостійкий, лежить до кінця весни. Біла ніжна м'якоть має чудовий смак.

Ранні сорти кольрабі не так важливі, бо влітку багато літніх овочів. Я ж вирощую пізньостиглий сорт кольрабі «Гігант», який дає стеблепліди світлозеленого кольору діаметром 15-20 см. і масою 2-4 кг. Сорт урожайний, жаростійкий і засухостійкий, лежить до кінця весни. Біла ніжна м'якоть має чудовий смак.

Пізньої осені, коли настає загроза морозів, викопаю кольрабі з корінням, листя обрізаю, а стеблеплід з корінням зберігаю в льоху. Використовую м'якоть стеблеплідів для салатів, а також для годівлі птиці.

Пастернак – рослина, яку люди цінували ще в давнину, але нині зустрічається на городах рідко. А варто звернути увагу на цю корисну рослину. Особлива цінність пастернаку в коренеплодах. Формою пастернак схожий на моркву, але має жовтобілий або сіруватобілий колір, і коренеплоди виростають більшого розміру. Коренеплід пастернаку містить велику кількість вуглеводів, а також вітаміни С, В1, В2, В6, РР, каротин, крохмаль, ферменти, білки, пектин, клітчатку і мінеральні солі (особливо багато калію).

Усі частини пастернаку – листя, коренеплід, насіння – відзначаються специфічним приємним ароматом.

Пастернак – рослина холодостійка

і витримує навіть морози. Тому викопувати пастернак можна пізньої осені або зимою під час відлиги. Викопані коренеплоди зберігають так, як моркву чи буряк.

Пастернак дуже легко виростити, це невибаглива рослина. Росте, як на чорноземах, так і на піщаних ґрунтах, гірше переносить кислі ґрунти. Насіння пастернаку висівають весною, сходить 15-20 днів. Подальший догляд – проріджування рослин (відстань між рослинами 10-15 см.), спущування ґрунту і боротьба з бур'янами. Рослина світлолюбива.

М'якоть коренеплоду використовують в харчуванні людей у варенім, тушенім, запеченім вигляді, але особливо корисний коренеплід сирим в салатах. Пастернак має властивості розширювати кровоносні судини, і його використовують для профілактики і лікування серцево-судинних захворювань.

Топінамбур (земляна груша) – це багаторічна морозостійка рослина, бульби якої витримують морози до 30 градусів. Рослина утворює багато підземних пагонів, на яких формуються бульби. Бульби використовують в харчуванні людей, а також для годівлі птахів та тварин. Бульби топінамбура – цінний дієтичний продукт, вони містять 20,6% вуглеводів, до складу яких входить інулін і фруктоза, що дуже корисна для всіх людей, а особливо для хворих цукровим діабетом. Містять бульби також багато вітамінів і мікроелементів, які потрібні людині взимку і навесні.

Топінамбур – це невибаглива рослина, яка може рости на одному місці кілька десятків років, розмножуючись за рахунок залишків дрібних бульб в ґрунті після збирання врожаю. Тому садити земляну грушу рекомендується на краю городу, біля тину з північної сторони. Ряди і ямки розташовують на відстані 50 см., саджати топінамбур можна весною або восени. Догляд полягає в розпушуванні ґрунту та боротьбі з бур'янами. Якщо літо посушливе, потрібно 2-3 рази добре полити посадки топінамбуру.

Викопають бульби топінамбуру пізньої осені, а краще – ранньої весни, і використовують їх в їжу, як сирими,

так і вареними, жареними. З великим задоволенням поїдають листя та бульби топінамбуру кури та тварини.

Домашні рецепти – смачно і корисно.

ЗИМОВІ:

1. 200 г кольрабі, 100 г пастернаку, 100 г моркви, 100г кислих яблук – почистити, помити, потерти на дрібну тертушку, 1 цибулину дрібно порізати. Всі інгредієнти змішати, додати сіль, олію чи сметану і ще раз добре перемішати.

2. 200 г квашеної капусти, по 100

г.пастернаку та моркви (почистити та потерти на тертушці), порізати 1 цибулину. Все змішати, трішки підсолити, додати олію і знову перемішати.

ВЕСНЯНІ:

1. 200 г топінамбуру, 100 г пастернаку, 100 г моркви, 100г кислих яблук – почистити, помити, потерти на дрібну тертушку, 1 цибулину дрібно порізати. Всі інгредієнти змішати, додати сіль, олію чи домашній майонез і ще раз добре перемішати.

2. 200 г квашеної капусти, 200 г топінамбуру, 100 г пастернаку або моркви (почистити та потерти на тертуш-

ці), порізати 1 цибулину. Все змішати, трішки підсолити, додати олію і знову перемішати.

А ще дуже корисно додавати в салати ведмежу цибулю.

3. 200 г дрібно порізаної ведмежої цибулі, по 100 г моркви та пастернаку потерти на тертушці. Змішати все, додати сметану і сіль, перемішати.

Буду дуже рада, коли з моїми набутками познайомляться всі читачі газети.

З повагою, Галина Козятинська,

Член Клубу ОЗ,

м. Богуслав, Київська обл.

ЕМ-компостування

Хотів би поділитися своїми спостереженнями в області ЕМ-компостування в ЕМ-контейнері:

1. Ні в якому разі не можна вносити туди цибулю та лушпиння. Запах починає розповсюджуватися неприємний, навіть при всіх інших нормальних умовах (застосування ЕМ, дренаж на дні і вчасно злита ЕМ-рідина).

2. Відходи краще додавати у відро раз на 2 дні, щоб часто не відкривати герметичну верхню кришку.

3. У відходах також не повинно бути ніяких продуктів тваринного походження, у тому числі і молочної продукції (сир і т.п.). Тільки рослинність.

4. Ідеальна ферментація продуктів в контейнері відбувається, якщо сильно подрібнювати все, що туди поміщається. І тим ефективніше виходить добриво. Більш дрібні частинки швидше освоюються мікробами, ніж велика фракція (дрібнити можна ножиком або м'ясорубкою).

5. Важливо при кожному додаванні нової порції відходів рясно зрошувати новий шар ЕМ-розчином в концентрації 1:100. Якщо використовуються Бокаші, то тоді потрібно просто з обприскувача збризкувати все водою. Інакше дуже сухо, і практично не виділяється ЕМ-рідина в нижній частині відра.

6. Кожен день необхідно зливати ЕМ-рідину, для цього внизу є кран. Якщо про це забути, то рівень рідини буде підтоплювати нижню частину відходів у відрі, і піде процес гниття,

запахи будуть відповідні.

7. Зручно використовувати вкладиші з поліетилену в контейнер. Ми використовували щільні мішки для сміття, на дні яких робили декілька отворів для стікання вниз ЕМ-рідини (отвори можна робити виделкою), вкладали всередину, і вже тоді всі відходи поміщали в пакет. Коли контейнер заповнюється до верху, то дуже зручно виймати весь вміст. Вийняв пакет, вставив його в інший такий самий, але цілий, і виніс в город на заморозку.

8. ЕМ-рідина багата ферментами, продуктами життєдіяльності бактерій, і це відрізняє її від чистого ЕМ-препарату. Якщо її заморозити, то бактерії в її складі, скоріше всього, загинуть, а ось ферменти – ні. І при відтаванні, коли температура піднімається вище 5-7 градусів, ферменти починають розкладати органіку, на яку потрапляють. Саме цьому навесні дуже добре використовувати цю рідину для збагачення землі поживними речовинами, коли бактерій ще мало в строю і є ймовірність нічних заморозків. Завдяки внесенню ЕМ-рідини, рослини починають раніше отримувати харчування. Вона створює такий "супчик" швидкого приготування, який в голодний весняний період буде дуже навіть до речі.

Сенс весь не в тому, щоб зробити в ЕМ-контейнері повністю готовий компост, як в городі в компостній купі. Це, як багато хто вже знає, не має сенсу,

зважаючи, по-перше, на досить великі часові інтервали його приготування, а по-друге – на величезні втрати усіяних елементів, що входять до складу органіки, що там знаходиться. Сенс цієї затії в тому, щоб тільки дати бактеріям трохи "спробувати" цю органіку, почати її розкладати своїми ферментами. А далі процес піде значно швидше, і бажано, щоб він продовжився у безпосередній близькості від рослин. Адже всі ті гази, які вдосталь розносяться, не ми з вами повинні вдихати. І запах цей – нам сигнал. Перебор, товариші! Такі запахи не притаманні природі, там не пахне кислими борщами, брагою або чимось подібним. Тому довго тримати вдома відро, на мій погляд, не варто. Поки воно наповнюється – будь ласка, нехай бактерії попрацюють на початковому етапі, почнуть руйнувати органіку. Це півтора тижні. Ну і достатньо. Далі їй місце вже в городі.

З повагою,

Славгородський Дмитро,

Центр Природного Землеробства,

м. Челябінськ





Рецепт ЕМ-колобків

Дорогі читачі, нарешті я отримала дозвіл на публікацію рецепта ЕМ-колобків, що свого часу був люб'язно наданий одним з моїх наставників, за що йому величезне спасибі.

На жаль, мікробіологічний склад ЕМ-препаратів різних виробників сильно відрізняється один від одного. З цієї причини повинна застерегти вас, якість ЕМ-колобків безпосередньо залежить від якості ЕМ-препарату (ЕМ-А) і ЕМ-Бокашей. Тільки при дотриманні цієї умови у

Вас вийдуть такі чудові ЕМ-колобки (фото додається).

Склад: 9 кг злегка вологої глини (щоб була без грудочок)

9 чайних ложок ЕМ-сірого керамічного порошку

1,5 л ЕМ-А (якісного активованого препарату)

1 кг свіжих ЕМ-Бокашей (тільки приготованих, не сухих)

Поєднавши глину, ЕМ-бокаші, ЕМ-А, ЕМ-керамічний сірий порошок ми отримуємо суміш, з якої ліпимо колобки. Потім ставимо їх висушувати в тепле приміщення без доступу прямого сонячного світла (можна зверху прикрити газетою), і чекаємо. Через 2 доби на колобках з'являється білий наліт, вони стають схожими на кульбабу. Цей наліт є мікробною біомасою, а, значить, все зроблено правильно. Декілька наступних днів ми досушуємо ЕМ-колобки, але використовувати їх можна вже

на 7 день. Застосовуються вони в очищенні водойм з розрахунку 4-5 шт. на 1м² площі дна, а також для зливних ям.

Внесення і ЕМ-колобків, і активованого ЕМ-препарату у воду і в донні опади значно прискорює процеси самоочищення водойм, дозволяє знизити концентрацію забруднюючих речовин і видаляє запахи.

Калашник Сусанна.

Пишіть на sk.em99 @ gmail.com – відповім на всі питання.

Р.С. У січневому і лютьневому номерах газети «До Землі з любов'ю!» Ви мали можливість прочитати про результати застосування ЕМ-колобків, виготовлених за цим рецептом.



Рецепт ЕМ-бокашей

Існує велика різноманітність ЕМ-бокашей, але сьогодні мова піде про ЕМ-бокаші з пшеничних висівок. Цей рецепт перевірений мною протягом декількох років. Саме такими ЕМ-бокашами я користуюся для приготування ЕМ-колобків.

Склад: 4,5 кг – пшеничних висівок;
1 чайна ложка – морської солі;

1 чайна ложка – ЕМ-сірого керамічного порошку;

50 мл – очеретяної патоки (можна бурякову мелясу);

50 мл – концентрату ЕМ-1 (або якісного ЕМ-А);

3 літри – гарячої джерельної води.

Приготування:

1. У пластмасовий таз висипати пшеничні висівки.

2. Нагріти воду до 60°C.

3. У емкості з водою необхідно розчинити патоку, потім додати морську сіль, ЕМ-сірий керамічний порошок і все перемішати до однорідної рідини. За цей час вода злегка охолоне приблизно до 40°C, тепер необхідно влити концентрат ЕМ-1 (або замість нього якісний ЕМ-А), і знову все змішати.

4. Готову рідину рівномірно вили-

ти в таз з висівками і ретельно перемішати руками, щоб вся маса стала однорідною.

5. Отриману масу потрібно покласти в щільний поліетиленовий пакет, утрамбувати якомога щільніше (видавлив зайве повітря), зав'язати, покласти гніт, накрити покривалом і поставити в тепле приміщення подальше від прямих сонячних променів.

ЕМ-бокаші будуть готові через місяць при температурі 25-30°C. Коли Ви відкриєте пакет, колір висівок має стати більш темним, з сильно вираженим запахом бродіння. Якщо на висівках з'явиться білий наліт – значить ферментація пройшла успішно, ну а якщо зелена або чорна цвіль, це означає, що повітря було погано видалено – в такому випадку краще їх висипати в компостну купу і спробувати повторити виготовлення ще раз.

Так виглядають готові ЕМ-бокаші (фото додається).

Калашник Сусанна.

Головна користь, яку приносять птахи, полягає не в тому, що вони знищують всіх шкідників, всіх вони ніколи не знищать, а в тому, що вони запобігають їх неконтрольному розмноженню і утримують їх чисельність в межах, безпечних для саду.

За місцем збору свого корму садових птахів можна розділити на три групи.

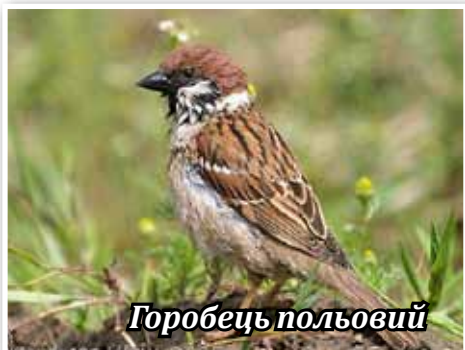
Перша група – це птахи, які переважно збирають свій корм в траві, на поверхні землі, у верхніх шарах ґрунту. До цієї групи відносяться галки, граки, вівсянки, горихвістки, дрозди, зяблики.

Друга група – птахи, що збирають комах в більш високих ярусах – на гілках чагарників. Це славки, зорянки, кропив'яники.

Третя група – птахи, що добувають собі прожиток на деревах: синиці, іволги, щиглики і навіть зрідка залітають з лісу зозуля.

Горобець польовий

Переважаючий в садах польовий горобець відрізняється від будинкового меншими розмірами, більш витонченою і тонкою "фігурою", меншою забіякуватістю, а також забарвленням. Його можна впізнати по яскравій каштановій шапочці, чорним плямам і дужках на сірих щоках. За сезон горобець встигає виховувати 2-3 виводки по 4-5 пташенят у кожному. Майже все літо з квітня до липня горобці невпинно трудяться, годуючи пташенят. Можна уявити, наскільки напружена ця праця, якщо за добу горобець підлітає до свого гнізда близько 300 разів, і кожного разу вкладає черговому пташеняті в рот якусь здобич: гусеницю, муху, черв'яка і т.д. Виховування першого покоління пташенят збігається з періодом розвитку личинок



Горобець польовий

яблуневого квіткоїда в бутонах яблуні. Це прекрасний корм для пташенят, і горобці виколупують цих личинок з бутонів і несуть в свої гнізда. На відміну від будинкового, польовий горобець робить свої гнізда не в будівлях, а в дулах старих дерев, що ростуть поблизу від житла, а також із задоволенням займе шпаківні та синичники, вивішені в саду.

Шпак

Найбільш бажаним садовим птахом люди здавна звикли вважати шпака. Саме шпаків всіляко вітають, розвішують для них усюди, де тільки можна, штучні будиночки – шпаківні. Тому шпаки майже забули, що вони – лісові птахи, і перейшли на підготовлені для них квартири. На початку літа шпаки харчуються переважно комахами. Вони прилітають навесні якраз тоді, коли починаються садові роботи та перекопування грядок. Шпаки бігають по свіжоперекопаній землі і спритно виловлюють вивернутих на поверхню мешканців ґрунту. Як не поспішає личинка заритися назад в рятівну глибину, шпак виявляється спритнішим і за долі секунди встигає схопити її своїм дзьобом.

За літо шпак відкладає яйця два рази. Комах для виховування пташенят шукає головним чином на поверхні ґрунту, рідше – на деревах. Покінчивши з виховуванням пташенят і знайшовши свободу, шпаки часто утворюють великі зграї, які збираються на спільні ночівлі на кількох сусідніх деревах. Такі ж спільні ночівлі великими зграями спостерігаються також у інших птахів, що живуть поблизу людського житла: граків, галок, горобців, сірих ворон. Це досить важливий момент у житті птахів, що дозволяє їм обмінюватися інформацією про наявність корму. Місце ночівлі порівнюють з інформаційним центром. Птахи, що виявили багаті кормом місця, наприклад, місця масового розмноження якогось шкідника або розсипане зерно, дають знати про це певною поведінкою, і на ранок за ними влітає ціла зграя.

Синиця

Мабуть, сама корисна і тільки корисна, що не приносить ніякої шкоди птаха, – це велика синиця. Вона май-

же виключно комахоїдний птах, який годується в основному на плодкових деревах. Методично оглядаючи кожен гілочку, кожен листочок, вона знищує всіх шкідників, що мешкають на дереві: і дорослих, і личинки, і яйця. Потреба

в кормі у синиці дуже велика. Вона відкладає яйця два рази за сезон по 7-12 штук щоразу. Пташенята дуже ненажерливі, оскільки стрімко зростають: за 2-3 дні їх вага подвоюється. Батькам доводиться трудитися невтомно, щоб нагодувати своє потомство. За день вони підлітають з кормом до свого гнізда близько 400 разів, знищуючи за період виховування близько 10 тис. комах, з яких 30% становлять шкідники, в тому числі гусениці плодожерки. У період розмноження плодожерки в садах з'являються іноді цілі зграї синиць, злітаються з усіх околиць. В результаті плодожерка винищується майже повністю. Одна пара синиць може за літо очистити від шкідників близько 40 яблунь.

На зиму синиці нікуди не відлітають і продовжують свою корисну справу, очищаючи сад від зимуючих форм шкідників, наприклад, скльовуючи яйця кільчастого шовкопряда, гусениць златогузки і т.д. Велика синиця – лісовий птах, ще не забула вона своїх



Синиця велика



Очеретянка садова

в саду



лісових навичок. Вона віддає перевагу гніздитися у своїх природних місцях проживання – в лісах. У сади вона прилітає тільки годуватися. Плодові дерева зі своєю розрідженою кроною, що погано захищає

соких деревах і часто, подібно галкам, створюють великі колонії, що налічують від десятка до сотні гнізд. Граки харчуються в основному комахами, з яких 50-70% складають шкідники, що живуть у верхніх шарах ґрунту: гусениці підгризаючих совок, хрущі, дротяники. У шлунках граків знаходять іноді по кілька десятків дротяників. Грач так посилено рийється в землі своїм дзьобом, що пір'ячко біля основи чорного дзьоба витирається і утворюється характерна світла облямівка. У період вигодовування пташенят пара граків щодня переносить в гніздо 40-60 г комах. У разі масового розмноження шкідників на полях або в садах граки здатні надати людині неоціниму допомогу. Великими зграями вони злітаються до місць скупчення комах і віддаються бенкету, поки сад не буде повністю очищений. Грач – досить великий птах, і якщо йому випаде нагода поживитися полівкою, він цей випадок не упустить.

Славка

У садах можна зустріти і тих птахів, які влаштовують свої гнізда на узліссях, в рідких світлих лісах, у чагарниках. Це крутиголовка, дрозди декількох видів, зеленушка, щиголь, коноплянка, славка. Якщо у вашому саду є хороша жива огорожа з високих чагарників, то щиголь, дрізд, зеленушка можуть влаштуватися там на проживання. Коноплянка і славка воліють робити гнізда в колючих чагарниках – шипшина, глід, терен. У заростях кропиви, бур'яну, малини можна знайти гніздо садової очеретянки, яку називають також садовою малинковою, прекрасної співачки, чий спів, як вважають цінителі співочих птахів, може змагатися з піснею самого солов'я. Звучні трелі очеретянки можна почути пізно ввечері або на світанку, а іноді навіть вночі.

Сіра славка, що мешкає в кущах, – виключно комахоїдний птах і теж не остання співуча.

Зимуючі птахи

Деякі з садових птахів відносяться до так званих осілих, тобто вони нікуди не відлітають, а деякі – до перелітних. До осілих відносяться галки, сірі ворони, горобці, синиці, щиглики. Взимку вони всі перебираються

ближче до людського житла, де завжди є чим поживитися. Хоча вони і вишукують на деревах зимуєчих комах, але, звичайно, їм цього не вистачає. І ось тут великою



Дрізд співочий

підмогою їм можуть стати ягідні чагарники, на яких і взимку зберігаються ягоди. Переживши абияк зиму, навесні ці птахи опиняються в кращому становищі, ніж перелітні, оскільки рано навесні за відсутності конкуренції займають кращі місця для гніздування. За літо вони встигають вивести два або три виводки. Вже з середини лютого можна почути весільну пісню синиці. Вона складається з двох нот і звучить як радісний дзвіночок, що сповіщає про наближення весни (правда, гнізда вони роблять значно пізніше).

Пташиний спів

На закінчення відзначимо ще одну деталь, пов'язану з птахами. Дослідним шляхом вченими було встановлено, що пташиний спів сприятливо впливає на рослини, і такий збіг не випадковий: пташині трелі голосніше звучать в кінці травня – на початку червня, коли відбувається інтенсивний ріст рослин. Співають тільки самці. У кожного виду птахів своя характерна пісенька, але артистичність її виконання цілком залежить від індивідуальних здібностей співака. Особливо талановиті співаки урізноманітнюють свою просту пісеньку безліччю варіантів, коротких і довгих трелей. Помічено, що з віком співаки вдосконалюють свій співочий дар. Крім солов'я і згаданої очеретянки-малинівки гарним співом можуть порадувати славки, зяблики, щиглики, зеленушки, коноплянки. Птахи можуть доставити чимало прекрасних хвилин і незабутніх переживань.

Жирмунська Н.М.,
книга «Город без хімії».



Кропив'янка співоча

гніздо від негоди, не здаються їй надійним притулком. Але якщо ви повісите в своєму саду будиночок-синичник, то не виключено, що синиця оселиться в ньому. Восени синиці покидають свої гнізда, об'єднуються в зграї і перелітають ближче до людського житла в надії знайти корм.

У синиці-лазорівки, що отримала свою назву через блакитну шапочку, короткий дзьобик, як міцні шипчики. Ним дуже зручно скльовувати з гілок дрібні яйця комах, віддирати приклеєних до кори щитівок.

Грач

З лісових птахів до людського житла прибилися і граки. По старій пам'яті вони роблять свої гнізда на ви-



Так по життю сталося, що з раннього дитинства і до сьогоднішніх днів моя доля пов'язана з картоплею: часом побічно, частіше – безпосередньо, а, в основному, практично впритул. І все своє свідоме життя я з неприхованим почуттям поваги ставлюся до картоплі, як до істинного другого хліба, придивляюся до неї, аналізую все, що пов'язано з підвищенням врожайності, зниженням вироджуваності і пошуком самого смачного сорту. Думаю, що в цьому пошуку трьох китів, на яких ґрунтується аматорське товарне картоплярство, я не самотній: знайти практично невироджуемий смачний сорт картоплі та ще з високою врожайністю – це мрія кожного городника, як кажуть: «Три в одному». Зізнаюся відразу і чесно – мені пощастило, дев'ять років тому я такий сорт знайшов. Народні назви «Китайське диво», «Диво», «Китайка», «Тричідуже» (дуже ранній, дуже врожайний, дуже смачний). Але через те, що його інтродукував і впровадив в Україні з 1993 року відомий вчений і журналіст із Донецька Володимир Денисович Давидов, то, на прохання останнього, цей сорт китайської картоплі зараз називаємо Киранда (китайський ранній Давидова).

Щодо врожайності. Як правильно підкреслює народна мудрість: «Курчат по осені рахують», так і картоплярі під час жнив намагаються поділитися результатами своєї праці з сусідами, колегами, друзями або в пресі. В одних це викликає радість, задоволення і гордість, а у інших при низьких і слабких

результатах – засмучення, розчарування. Хочу сказати, що я вже близько десяти років «розкачую» свою присадибну ділянку (город площею 10 соток, виноградник в 10 соток і сад близько 8-ми соток) на засадах органічного землеробства. Результати змінилися приблизно на порядок, тобто в десять разів або в межах цього. У 2012-2014 роках, найекстремальніших за погодними умовами, урожай картоплі в моїх сусідів і друзів скромно «загруз» на позначці 50-70 кілограмів з однієї сотки, а ж з величезним задоволенням фіксував у ці роки активне зростання середньої врожайності картоплі сорту Киранда 520 – 630 – 750 кг. зі 100 м².

Характеристика сорту. Випробувавши за свою практику аматорського картоплярства більше трьох сотень сортів, з великим задоволенням відзначаю сорти українських, білоруських і зарубіжних селекціонерів: Мінерва, Агаве, Бернадетте, Слов'янка, Здабиток, Румпель, Пікассо і безмежно шанований мною китайський сорт Киранда. Сорт з Піднебесної поєднує в собі ряд цінних споживчих якостей: надранній термін дозрівання, висока врожайність, великі бульби, високі смакові якості, висока стійкість до виродження, зокрема до екологічного, толерантність до хвороб, у тому числі до вірусних. Дійсно, останній показник змушує багатьох любителів опускати руки: вірусне виродження – це страшний удар по кишені фермерів і городників, не встигнеш «розгойдати» гарний сорт, а він вже інфікований і не

здатний давати гарні врожаї здорових бульб. Крім того, Киранда прекрасно себе зарекомендувала двоврожайною культурою. Зовні кущ Киранди за описом морфології в усьому «середній»: середня висота, середня розложистість, середня загущеність; цвіте не буйно (квітка світло-фіолетова), бульби світло-жовті з тонкою шкіркою, форма їх подовжено-овальна, очки дрібні і неглибокі. М'якоть бульби біла, при варінні не темніє, відмінного смаку у всіх стравах: варених, смажених, фрі, запіканні, чіпсах та багатьох інших. Приємно відзначити пластичність сорту, тобто він швидко адаптується в різних природно-кліматичних зонах на свою високу біологічну врожайність. Є у Киранди маленький недолік – дуже короткий період спокою: центральне домінуюче вічко починає зростання ще в жовтні-листопаді, хоча досвідчені любителі цієї культури і цей недолік використовують собі на користь. Тут велику роль відіграють умови зберігання: тривалість «лікувального» періоду, температура і вологість зберігання. Здатність швидко виходити зі «сплячки» дає можливість маніпулювати з сортом на два, три, а на півдні і з теплицею і на чотири врожаї на рік. Ось в цьому і криється досконала унікальність сорту Киранда.

Про допомогу Клубу ОЗ. З огляду на те, що прийоми агротехніки обробки картоплі в присадибному господарстві описані в книгах, періодичній пресі, а зараз з відеофайлами і в інтернеті дуже багато разів і в різних варіаціях, то щоб не бути набридливим читачеві, розкрию тільки свій досвід вирощування Киранди на органічній основі. Якщо сорт з чудовими якостями, які мене влаштовують, я знайшов, пройшовши довгий тернистий шлях, то не менш





складним в успішному веденні аматорського картоплярства виявилось питання здорового ґрунту. Допоміг мені в теоретичній підготовці цього питання Макіївський Клуб ОЗ. На клубних семінарах був взятий той старт, без якого, як я вважаю, вести правильно малу земельну ділянку багато з нас, макіївчан, просто приречені.

Ґрунт і підготовка ділянки. У мене на ділянці легкий чорнозем з високим заляганням щільних суглинків з вертикальним розташуванням пластів: пам'ятаю, раніше який би дощ (по інтенсивності) не пройшов, то через годину-півтори можна виходити на рихлення або інші роботи. Насамперед ми з дружиною розділили весь город на смуги з півночі на південь шириною 1,5 м (0,9 м – грядка, 0,6 м – доріжка) і довжиною 13 м – ліва частина городу і 15 м – права. Будь-які види оранки 9 років вже виключені. У перший рік переходу на безорний догляд ділянка була в серпні засіяна житом і на початку жовтня зелений масив дрібно скошений, оброблений розчином ЕМ-1 (1: 100), а коріння дрібно (глибиною до 7 см) порізані мотокультиватором в два сліди. Майже всі культури, в тому числі і картопля, на ділянці щорічно в період вегетації мульчуються соломкою шаром до 15 см, під посадку картоплі, томатів, перців, капусти рясно вноситься однорічний ЕМ-компост з рясним вмістом

розмножених черв'яків Старателів. Післязбиральний посів сидератів на звільнених грядках – це обов'язкова норма.

Підготовка картоплі до посадки. В кінці липня – на початку серпня насінний матеріал картоплі з особливою ретельністю відбирається прямо на грядці – найкраще око визначає завжди швидше і точніше, найбільш зручна фракція для насіння 50-80 г (розміром в куряче яйце або трохи більше), а останні роки картопля велика 150-250 г, доводиться відбирати і такий на семенник, а перед посадкою потім прощений різати. Про розрізання насінневого матеріалу коротко обмовлюся окремо.

Відібрана картопля озеленяється після збирання на розсіяному світлі в тіні густих дерев або дворових будівель тривалістю один – півтора тижні, далі відправляємо на «лікувальний» період в прохолодний сарай (без доступу сонячного світла, тому що разом з семенником зберігається і харчова картопля). Чому не в підвал з городу – висока вологість підвалу швидко виведе його з періоду спокою і одно-дворазова вимушена уламка паростків взимку зіграє свою негативну роль. У підвал ми опускаємо картоплю в листопаді, коли мороз підбирається до неопалюваних приміщень «лікувальника», при цьому картоплю акуратно перекладаємо, перевіряємо якість, за необхідності сортуємо ще раз за ваговими фракціями і т.д. Якщо у Вас є вологомір і термометр, то, як говориться, «вам і карти в руки» – проблем із зберіганням Киранди не буде: відрегулювати вентиляцію можна буде легко, просто і точно. Зазначу відразу: до березня навіть при правильному зберіганні у 20-30% бульб буде вирощений один потужний етіофільний (білий) паросток з центральною домінуючою почки товщиною 3-6 мм і довжиною від 1 до 5 см (перед яровизацією я його ніколи не обриваю).

Знаючи орієнтовні терміни ранньої посадки картоплі (для моєї кліматичної зони це 5-12 квітня), тривалість яровизації (25-30 днів), 3 дні – на можливе вологе дорощування в тирсі, а якщо ще й передпосадкове різання бульб на частки, то додається ще 3 дні на опробкування зрізів, тоді неважко порахува-

ти приблизний час початку яровизації (день підйому картоплі зі сховища): для моєї Киранди – це 5-12 березня.

Насінневу картоплю розкладаю в пластикові ящики одного типорозміру з-під цитрусових (купую на ринках) в один шар, при установці ящиків в штабелі і світло розсіяне потрапляє, і місця менше займається в приміщенні. Один раз на добу зрошую підготовлене насіння розчином «Байкалу» або Емочки (1: 1000) – це відмінний стимулятор росту і знезаражувач. Хороші результати дає «темне» пророщування при низькій температурі +8... +10°C (накрити ящики від світла щільною світлопроникною тканиною) на 10 днів, потім на два тижні «світлове» пророщування на розсіяному світлі при більш високій температурі +14...+16°C. При бажанні отримати забіг на 5-7 днів для ультрараннього дозрівання і знімання врожаю проводжу кілька днів вологого дорощування вже пророщених бульб, пересипаних вологою тирсою (через 3-5 днів паростки бульб обволікаються потужної сіткою коренів, це і дає забіг у строках збору надраннього врожаю); не забудьте викласти дно ящиків плівкою для збору зайвої води. Іноді цей прийом вологого дорощування використовую, коли дощова погода не випускає на ділянку з висадкою. У разі ж переростання паростків при підвищених температурах не губяться – винесіть ящики з готовим семенником в прохолодне підсобне приміщення, в цьому навіть є резон – загартувати кілька днів семенник при знижених температурах, адже скоро йому – в прохолодний ґрунт.

*З повагою Ваш колега,
член Макіївського Клубу ОЗ,
Таранюк В. Г.*

(Продовження в наступному номері)





Кроки до органічного землеробства

Мое знайомство з Клубом Органічного Землеробства відбулося ще році в 2006. Але я довго опиралася – важко змінити звички. Адже я все своє життя прожила з батьками в селі, де город завжди був невід'ємною частиною життя. І в складні часи, коли вчителям за-тримували зарплату, величина городу збільшувалася до 40 соток сумарно.

Звичайно, ні про яке природне землеробство мова не йшла. Тому традиційне землеробство на підсвідомості закріпилося як єдине правильне. І коли колега-дачниця вперше розповіла мені про Емочки – моєю реакцією була думка: «4-ри сотки – це не пара городів по 15ть, а значить, у співробітниці є час «погратися». Для заспокоєння совісті – взяла пляшку Емочек, полила пару грядок, та й забула.

Другий посил – це була книга Курдюмова «Розумний город», яку мені «підсунув» знайомий дачник. І того разу вирішила, що кроїти на постійні грядки город – це доля дачників. Ну, нічого людям робити!

Перше, що я взяла для себе з порад Клубу – це біологічні засоби захисту рослин. Адже при появі в сім'ї дитини багато чого починаєш переоцінювати.

Адже правда – багато людей біжать на базар і купують морквину у бабусь, щоб зробити сік або пюрежку малюкові. А ті, у кого є можливість виростити цю морквину, часто не замислюються, що оприскуючи поруч картоплю хімі. препаратами, ви з морквою і картоплею будете годувати дитину, та й

себе теж, тією ж хімією! Адже, якщо ця хімія вбиває маленьку комашку, то наш величезний організм вона вбиває поступово. Таке накопичення і поступове отруєння організму може проявитися у кого через пару років, у кого – через п'ять, а у кого і пізніше. Все залежить від генетичної здатності організму до від-

новлення. Причина – наслідок. Правда, ми часто навіть не думаємо, коли намагаємося визначити причину захворювання дитини, що вона може бути наслідком чогось, що накопичується кілька років. Легше спробувати знайти причину в недалекому минулому: а що дитина могла вчора такого з'їсти? Нещодавно один мій знайомий-дачник (той, що мені Курдюмова підсунув) хвалився, що купував для помідорів якийсь новий хімі.препарат – пару раз бризжав від фітофтори – і все Окей! А сенс? Якщо корячитися – вирощувати, доглядати, витратити гроші на хімію, то можна з таким же успіхом купити на базарі! І не потрібно ніякої мороки! Навіть дешевше вийде – часу вільного точно більше залишиться! (І знайомий задумався ...Ні, каже, свої помідори смачніші (та й доньці вже рік – на наступний сезон можна своїми помідорами малючку годувати)Яким, запитує, ти препаратом користуєшся?) На мою думку, краще вже витратити сили на те, щоб дитину не труїти, ніж на те, щоб її потім лікувати. І нехай краще у дитини імунітет формується без хімічної "приправки".

Наступний крок у бік природного землеробства – це була тепла грядка, на якій я посадила помідори. Я здивувалася результатами! Для експерименту по сусідству я зробила звичайну грядку з помідорами. Того літа я позвала до себе всіх своїх рідних-знайомих, демонструючи їм ці дві грядки (шкода, знала б тоді, що буду писати статтю –

обов'язково б сфотографувала).

Результатом експерименту став простий висновок. У традиційному землеробстві ми намагаємося садити більше, щоб хоча б половина виросла нормально. І маємо більше роботи в два рази! Якщо ж зробити грядку, заклавши в неї достатньо органіки – то на цьому харчуванні гарантовано виросте та ж половина, тільки роботи буде менше!

Емочки повернулися на мій город після того, як я провела експеримент, готуючи ґрунт для розсади з їх використанням. Нічого складного – просто взяла землю з городу, як завжди, тільки оприскала Емочками і на два тижні в тепле темне місце в поліетилені покляла. А потім, при поливі, коли розсада росла, поливала її, додаючи ті ж Емочки. Така розсада у мене була вперше! Здорова, кучерява, з потужним стеблом, потужною кореневою системою! При висадці в ґрунт вона практично не хворіла і швидко пішла в ріст.

І мульча – це ж порятунок уйми часу! Якою же я була раніше нерозумною, згрібаючи навесні з грядки часнику листя, яке прикривало цю грядку від морозів! Такої дурості я більше не роблю – і трава там не росте, і радіють хробачки, поїдаючи перегнивші листя!

Я нарешті «дозріла» до використання стаціонарних грядок. І підштовхнув мене до цього брак часу. Так-так, адже раніше, коли жила біля городу і розуміла, що в будь-який день після роботи можна вийти – полити, прорвати, ти не обмежений, як дачник, вихідними, якраз про економію часу я і не замислювалася. Адже створивши поживне для рослин стаціонарне місце, ти позбавляєш себе від обробки доріжок і економиш добрива, використовуючи їх за місцем. А також такий «грядковий» поділ змушує більш організовано підходити до планування розміщення рослин на ділянці.

Мої слова – це мій досвід, мої роздуми і висновки. За ці вісім років я познайомила в Клубі з багатьма людьми, їхнім досвідом. Пропускаючи через себе будь-який новий досвід, зважую, міркую, іноді підправляю «під себе», і застосовую. Але тепер знаю точно, що "це працює"!

Горбаченко Світлана,
член Клубу ОЗ

Іноді мені здається, що немає нічого більш захоплюючого і прекрасного в світі, ніж вирощувати свої «ростюшки». Хтось годинами може говорити про троянди, екзотичні рослини, а я – про помідори!

Приголомшує те, як з маленького насіння, вклавши в нього частинку своєї душі і турботи, можна виростити високу рослину з прекрасними плодами!

Томати люблять усі, а от вирощувати і доглядати за ними, підв'язувати, годувати, бути лікарем або «швидкою допомогою» – напевно, готові не багато хто. І я їх розумію: стільки терпіння, часу, а головне – знань потрібно застосувати. Ось і в мене не все відразу виходило:

- не дотримувалися терміни посіву насіння;
- якість самого насіння залишала бажати кращого;
- був неякісним ґрунт;
- не дотримувався температурний режим;
- невірно відбувався полив, вибиралися освітлення і ємкості для розсади.

Довелося вивчити багато інформації як з книг, так і з інтернету, перейняти досвід відомих овочівників, та й знання наших пращурів прийшли на виручку.

Насіння на розсаду я висіваю з врахуванням часу від сходів до висадки розсади в ґрунт. Іноді роблю знижку на погодні умови. Томати висаджую у відкритий ґрунт після 20 травня, коли мине загроза поворотних заморозків. Значить, висівати можна в середині березня, а скоростиглі – на початку квітня.

Коли визначені терміни посіву насіння, можна зайнятися і безпосередньо підготовкою їх до посіву. Для цього я відбираю найбільше та здоровіше на вигляд насіння. Іноді на ньому бувають чорні краплі – таке насіння не придатне для посіву. Це може бути ознакою грибкових або вірусних захворювань. Можна сіяти і сухим насінням, але щоб скоротити час на схожість і бути впевненим в його якості, попередньо його слід замочити.

Існує багато способів замочування



Моя розсада

на насіння: тала вода, зольний розчин, відвар з цибулини, настій алое, марганцевий розчин, а також біостимулятори. Спробувала багато чого, але зупинила свій вибір на «біококтейлі»: «Екоберін» + «Здоровий сад» + НВ-101. Для його приготування в 0,5л. води розчиняю 1 краплю НВ-101, по одній гранулі кожного з препаратів, і змочую в отриманому розчині серветку, яку кладу в пластиковий контейнер. Зверху розкладаю насіння. Контейнер закриваю і ставлю в тепле темне місце до моменту проростання насіння. Як тільки наше насіння проклюнулося, можна висівати в ґрунт.

Розповім, як я готую ґрунт. Живу я недалеко від хвойного лісу і восени запасуюся лісовим ґрунтом. Його додаю до землі зі свого городу разом з компостом або біогумусом. І «на закуску» туди ж – курячий гранульований послід.

Це все – лише половина справи. Головне тепер – знезаразити ґрунт і заодно збагатити його поживними речовинами. Для цього я використовую ЕМ-препарати, зокрема «ЕМ-бокаші», а також «Фітоспорін». Ґрунтосуміш змішую з Бокашами, зволожую водою з попередньо розчиненим у ній Фітоспоріном. Розкладаю в темні поліетиленові мішки, ретельно вижимаю повітря і герметично закриваю. У такому вигляді залишаю у теплом місці на 2-3 тижні. Цю роботу я проводжу в лютому місяці.

Важливу роль відіграє і ємкість для розсади. Для пророщування використовую касети і піддони. Насіння сію на відстані 2 см. з міжряддями 3-4 см. на глибину 1 см. Злегка ущільнюю ґрунт, з пульверизатора зволожую ґрунт, на-

криваю плівкою і ставлю в темне тепле місце до появи сходів. Далі плівку знімаю і ставлю молоді сходи на світло.

Розсада у мене стоїть на підвіконнях, і щоб зробити освітленість максимально високою, роблю з фольги для випічки світловідбиваючий екран. Щоб знизити температуру повітря, накриваю батарею махровим вологим рушником. Під ящики кладу товстий картон, щоб не охолоджувався

ґрунт.

Полив розсади проводжу між рядками по мірі висихання ґрунту, намагаючись ґрунт навколо стовбурів залишати сухим. Це позбавить від можливих проблем з чорною ніжкою, а також змусить рослину розвивати кореневу систему самостійно. Для профілактики чорної ніжки поверхневий шар ґрунту можна притрусити піском, змішаним з деревною золою.

Для стимуляції розсади використовую біококтейль. Після появи 2-3 листочків розсаду пікірую в ємкість, обсяг якої повинен бути не меншим ніж 250-350 мл. Потрібно пам'ятати, що брати рослини слід тільки за сім'ядольні листочки! Справа в тому, що дуже ніжне стебло рослини може отримати опіки від наших пальців, оскільки температура нашого тіла для нього занадто висока. По стеблу рослини проходять канали, в яких відбувається сокорух та харчування від коренів надходить до листів. Якщо канали придавити, то в тому місці вони не відновлюються і утворюється закупорка. А значить, рослина буде отримувати менше харчування і ослабне в розвитку.

Пікірую розсаду я з подальшим обов'язковим поливом. Далі полив проводжу в міру висихання ґрунту до середини ємкості. Поки ґрунт зверху залишається вологим, полив проводити не рекомендується, щоб уникнути загнивання кореневої системи. Вода для поливу повинна бути відстояною, кімнатної температури.

Підживлення розсади я не роблю. Якщо ґрунт поживний, то в цьому немає

необхідності. Поки ваша розсада з темно-зеленими листочками, потужним стеблом – краще не заважати рослині і не порушувати її розвиток. На цей рахунок є дуже хороша приказка: «Що не зламалося – не ремонтуй!». Подальшого догляду моя розсада не потребувала, так само як і «швидкої допомоги» і лікарів. Дякуючи Здоровому саду, Екоберіну, НВ-101 і ЕМ-препаратам.

Скоростиглі, ранні сорти томатів висаджую на початку квітня в парнички на городі. Землю перед висадкою проливаю теплою водою з Фітоспоріном. Дуги накриваю агроволокном, а зверху плівкою, щоб волога з плівки не потрапляла на розсаду. З підвищенням температури повітря плівку на день знімаю, а на ніч накриваю від нічних заморозків. Так розсада загартовується, отримує більше світла. У травні пересаджую її на постійне місце в теплі грядки.

Зі своїх спостережень зробила висновок, що не слід боятися висівати розсаду томатів в більш пізні терміни. Необхідно враховувати, що природні умови, а саме – збільшення світлового дня, тепло прискорять розвиток розсади. Ці рослини не тільки наздоженуть, а й переженуть висаджену в кінці лютого або в березні розсаду.

Мій гіркий досвід минулого щодо високорослих томатів, що були висаджені в лютому, показав всі «недоліки» ранніх посадок. А саме:

- розсада витягнулася;
- коренева система слабо розвивалася через холодний ґрунт;
- листя були блідо-зеленими, тоненькими.

Якщо міжвузля витягуються, це означає меншу кількість квіткових кистей, що призводить до втрати частини врожаю. Після висадження в ґрунт роз-

сада довго не приживалася, була ослаблена і хворіла. І як результат – врожай був втрачений.

Тому краще садити маленьку, але потужну розсаду, яка буде розвиватися під сонцем і з більшою площею живлення.

Підведемо підсумки щодо вирощування розсади. Все головне живлення для рослин ми закладаємо в ґрунтосуміш. Забезпечуємо належний температурний режим, помірний полив, максимальне освітлення й загартовування. Залишилася маленька, але дуже важлива деталь – це ваше бажання, терпіння, а головне – любов до того світлого, що називається життям. Даруйте життя і любов своїм «зеленим вихованцям», і вони обов'язково віддячать вам відмінним урожаем!

Тетяна Чернуха,
член Клубу ОЗ, м. Харків



Коли у саджанців утворюються 2-3 листочки, їх пікують (пересаджують). Для розсади відбирайте тільки добре розвинені, найбільш сильні саджанці. За допомогою кілочка злегка розпушіть ґрунт, піддніть саджанець і витягніть його, тримайте саджанець за лист, а не за стебло і намагайтеся зберегти ґрунт на його корінцях.

Садіть саджанці глибоко, до сім'ядолі, верхня частина залишається на 1,5-2,5 см. Землю треба придавити легкими рухами до коріння саджанця. Хороший контакт ґрунту з корінням важливий для швидкого зростання нових коренів. Злегка посмикайте рослину за лист, цим ви перевірите, чи міцно сидить саджанець в землі. Потім полийте саджанці.

Інший метод поливу, коли кілочком зроблені отвори – розкладіть саджанці

по ямкам і потім залийте водою на глибину отвору, але намагайтеся не проливати вище ямки. Після цього також легкими рухами притисніть корінці до землі і землю навколо саджанця вирівняйте. Більше поливати не треба.

Після пікіровки перші 3-4 дні підтримуйте температуру вдень 16-18°C і вночі 14-15°C. Поливайте розсаду 1-2 рази на тиждень до повного промокання ґрунту біля коренів. До чергового поливу ґрунт повинен бути трохи підсохлим, але в той же час не можна допускати тривалих перерв у поливах. Через 12 днів після пікіровки розсаду треба підживити.

Підгодовуємо розсаду.

Перша підгодівля: використовуйте розчин Ріверму, що зробить розсаду міцніше, який не тільки підгодує рослини, але й буде стримувати розвиток грибкових захворювань.

Підживлення проводиться в тих випадках, якщо розсада повільно росте і має блідо-зелене забарвлення.

Якщо розсада бурхливо розвивається, як кажуть у народі – «жиріє», потрібно припинити полив до підсушування ґрунту (на 8-10 днів).

Загартовуємо розсаду.

Частіше відкривайте двері теплиці, якщо розсада висаджена в ящики, то вносьте вдень на свіже повітря, коли температура повітря стане вище 12°C, спо-

чатку на 2-3 години, потім і на весь день. Якщо в теплиці розсада висаджена на стелажах, то необхідно підтримувати температуру в теплиці ближче до температури на вулиці. Добре загартована розсада має синьо-фіолетовий відтінок.

Якісна розсада.

За 2-3 дні до посадки розсади в ґрунт на постійне місце рекомендується зрізати 2-3 нижніх справжніх листочки. Ця операція робиться для профілактики хвороб, кращого провітрювання, освітленості, що, в свою чергу, сприятиме доброму розвитку першої квіткової кисті. Зрізати листочки треба так, щоб залишилися пенечки 1,5 см, які засохнуть і самі відпадуть.

Часто городники купують розсаду на ринку, не знаючи її сорту і вирощену без дотримання правил агротехніки. Головний недолік такої розсади, як правило, в тому, що насіння сіють в пізні терміни і роблять «вигін» розсади на продаж. Це можна визначити по виду рослин: вони блідо-зелені, з великим проміжком між листям, тонкі, витягнулися і без ознак квіткових бутонів. Така розсада завжди дає пізній і низький урожай, поражається грибковими хворобами, особливо фітофторозом.

Олена Почтарьова,
Клуб ОЗ м. Київ,
cluboz-praktik.kiev.ua

ШВИДКЕ МАРИНУВАННЯ

Здрастуйте. Хочу поділитися своїм досвідом швидкого маринування під вакуумом.

ЯК ЦЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ?

Вся суть в тому, що під вакуумом пори продуктів розширюються, і сіль, кислота та ін. складові маринаду швидше проникають всередину. Наочно ці процеси можна показати на досвіді з зефіром. Коли його починаєш вакуумувати, він значно збільшується в розмірі, а коли кришку відкриваєш, він різко зменшується. Забавно. Рекомендую поставити досвід разом з дітлахами, їм дуже подобається.

ЩО ГОТУВАТИ БУДЕМО?

Крім маринування м'яса на шашлик і для запікання, під вакуумом можна солити оселедець, малосолити огірки.

Оселедець нарізаємо шматочками, заливаємо розсолем, і під вакуум хвилин на 20-30.

Огірки робимо за таким самим принципом. Можна сухим способом (без розсолу). Сіль, листя вишні, смородини, укропчик, часничок. Пару раз за час вакуумування потрібно банку встряхнути, щоб маринад розподілився рівномірно.

Під вакуумом можна зварити компот. Свіжі, можна заморожені ягоди (думаю, і сушені теж можна використати), насипаємо в 3л банку, цукор за смаком, заливаємо окропом по плечики банки, починаємо вакуумувати, вода починає «кипіти». Залишаємо хвилин на 20-30, і – КОМПОТ ГОТОВИЙ. Ми так робимо взимку. У нас насос електричний. Але, думаю, без різ-

ниці, який. Компот пробувала робити і ВАКСом. ГОЛОВНЕ – не заповнювати банку до самого верху. Між розсолем (окропом) і кришкою має бути достатньо повітря, інакше при відкачці насос буде підкачувати рідину.

Ми якось заморожували виноград «Ізабелла», при додаванні його в компот смак виходить просто чудовий!

*З повагою, Марина Васильєва,
м. Златоуст*



Прагнучи до більш здорового харчування, я відмовилася від усіляких «засмажок» у будь-які страви, в тому числі і для перших страв. І взагалі звела до мінімуму витрати часу та праці на приготування їжі. Розповім про одну мою кулінарну знахідку.

Це – моя помічниця-приправка. До її складу входять: цибуля-порей, селера (коренеплоди та листя), морква, пастернак, перець болгарський, листя петрушки, цибуля ріпчаста. Всі інгредієнти сушу на чудо-сушарці «Ізідрі»: моркву, пастернак, коренеплоди селери подрібнюю в блендрі, цибулю-порей і ріпчасту цибулю ріжу півкільця-

ми, болгарський перець – невеликою соломкою. Після сушіння все відправляю окремо в банки під «ВАКС» і готую собі суміш для щоденного використання (так економиться безліч часу в порівнянні з тим, якщо сипати у страву всі приправи окремо), все ретельно перемішую.

Приготування супу, наприклад, відбувається наступним чином: в ХОЛОДНУ воду наливаю трохи олії, кидаю приправку (кількість – за смаком), картоплю і трохи томату (або томатної пасти), солю. Коли картопля закипить, кидаю крупу, даю закипіти, вимикаю піч, кидаю ще трохи сушеної петрушки, лавровий лист, мелений чорний перець і накриваю каструлю зверху рушником, даю настоятися. У мене електрична. Якщо піч газова, то крупу потрібно проварити до готовності (крім гречки), а тільки по-

тім вимикати газ – він не тримає тепло так, як електрична. От і все!

І в каші я теж додаю приправку – виходить не просто «гола» каша, а справжня смачна та більш корисна страва. Приправу кидаю в ХОЛОДНУ воду з тим, щоб овочі до моменту закипання води встигли трохи зваритися.

І не потрібно щоразу при приготуванні їжі чистити, різати або терти моркву, чистити та різати цибулю і перець. Все легко та швидко! І звичайно ж, дуже смачно!

Приємного Вам апетиту! І всіх благ!

*Оксана Зайцева,
Макіївський Клуб ОЗ*



Газета розповсюджується за передплатою
(індекси: 99599 (рос.) і 37007 (укр.))
та в Клубі ОЗ в регіонах:

КИЇВ:		Дніпропетровськ
Дарниця (зал.) (044) 353-00-43	(044) 353-00-43	(Комунарівська) (067) 639-77-30
Пл.Перемоги... (044) 484-54-80	(044) 484-54-80	Жашків..... (097) 917-83-46
Осокорки..... (044) 229-87-22	(044) 229-87-22	Ірпінь..... (067) 549-54-16
Чернігівська... (099) 249-05-73	(099) 249-05-73	Канів..... (096) 441-04-53
Мінська..... (099) 249-05-35	(099) 249-05-35	Костянтинівка... (050) 904-66-12
Севастопольська (099) 249-05-52	(099) 249-05-52	Красний Лиман.. (066) 979-94-90
Лук'янівська... (044) 221-70-92	(044) 221-70-92	Красний Луч... (050) 611-72-70
Голосіївська.... (044) 228-38-15	(044) 228-38-15	Літин..... (097) 361-37-97
Святошино..... (044) 332-21-60	(044) 332-21-60	Лубни..... (066) 269-62-71
Василівська (044) 362-32-09	(044) 362-32-09	Луганськ..... (095) 455-19-81
Академістечко (044) 221-20-75	(044) 221-20-75	Макіївка..... (050) 760-17-71
Славутич..... (044) 383-84-94	(044) 383-84-94	Львів..... (032) 243-02-00
Троєщ.,Маяковського.....	(044) 222-81-91	Маріуполь..... (097) 577-65-34
..... (044) 222-81-91	(044) 222-81-91	Ніжин..... (096) 081-46-61
Троєщ.,Сабурова (044) 229-20-94	(044) 229-20-94	Одеса..... (048) 702-33-89
Русанівка..... (044) 221-70-93	(044) 221-70-93	Прилуки..... (099) 421-79-99
Борщагівка..... (044) 228-01-25	(044) 228-01-25	Орджонікідзе.. (096) 973-62-48
		Свердловськ.... (099) 742-20-00
		Сімферополь... (063) 752-54-38
РЕГІОНИ:		Слов'янськ..... (095) 252-67-77
Авдіївка..... (050) 806-04-13	(050) 806-04-13	Ставище..... (097) 917-83-46
Артемівськ..... (066) 233-04-38	(066) 233-04-38	Суми..... (066) 686-48-74
Біла Церква..... (04563) 324-51	(04563) 324-51	Тетіїв..... (067) 392-62-38
Бердичів..... (067) 410-01-23	(067) 410-01-23	Умань..... (098) 649-98-60
Бородянка..... (067) 924-84-59	(067) 924-84-59	Фастів..... (099) 605-12-70
Боярка..... (067) 378-07-49	(067) 378-07-49	Хмельницький (097) 870-34-76
Вінниця..... (097) 953-32-71	(097) 953-32-71	Черкаси..... (067) 369-73-02
Вишгород..... (098) 855-93-33	(098) 855-93-33	Чоповичі..... (096) 327-42-27
Джанкой..... (067) 185-58-50	(067) 185-58-50	Ясинувата..... (050) 837-31-40
Дніпродзержинськ(068) 838-59-32	(068) 838-59-32	



Координати розповсюджувачів
газети «до Землі з любов'ю!»

Щомісячна газета «до Землі з любов'ю!» № 3 (92) березень 2015. Свідоцтво про реєстрацію: КВ №19782-9582ПР від 04.03.2013. Засновник: ВГО «Клуб Органічного Землеробства». Видавець: Видавництво «До Землі з любов'ю». Пошт. адреса: 02140, м. Київ, вул.Гмирі 3, кв.141, Видавництво «До Землі з любов'ю», тел./факс: (044) 331-27-55, e-mail: info@cluboz.net. Редактор: Роман Зайцев. Віддруковано: ФОП Ключук С.М. Передплатні індекси: 37007 (укр.) та 99599 (рос.). Загальний тираж: 12000 прим. Використання матеріалів газети дозволяється з посиланням на першоджерело.

Квітень					Травень				Червень					
число	День тижня	знак Зодіака	фаза Місяця	День Місяця	число	День тижня	знак Зодіака	фаза Місяця	День Місяця	число	День тижня	знак Зодіака	фаза Місяця	День Місяця
1	Ср	♈		13	1	Пт	♈		14	1	Пн	♉		15
2	Чт	♈		14	2	Сб	♈		15	2	Вт	♉	☉	16
3	Пт	♈		15	3	Нд	♈		16	3	Ср	♉		17
4	Сб	♈	☾	16	4	Пн	♈	☾	17	4	Чт	♉		18
5	Нд	♈		17	5	Вт	♉		18	5	Пт	♉		19
6	Пн	♈		18	6	Ср	♉		19	6	Сб	♊		19
7	Вт	♈		19	7	Чт	♉		19	7	Нд	♊		20
8	Ср	♉		19	8	Пт	♉		20	8	Пн	♊		21
9	Чт	♉		20	9	Сб	♉		21	9	Вт	♊	☾	22
10	Пт	♉		21	10	Нд	♊		22	10	Ср	♋		23
11	Сб	♉		22	11	Пн	♊	☾	23	11	Чт	♋		24
12	Нд	♊	☾	23	12	Вт	♊		24	12	Пт	♋		25
13	Пн	♊		24	13	Ср	♊		25	13	Сб	♋		26
14	Вт	♊		25	14	Чт	♋		26	14	Нд	♌		27
15	Ср	♊		26	15	Пт	♋		27	15	Пн	♌		28
16	Чт	♊		27	16	Сб	♋		28	16	Вт	♌	●	29/1
17	Пт	♋		28	17	Нд	♋		29	17	Ср	♌		2
18	Сб	♋	●	29/1	18	Пн	♌	●	30/1	18	Чт	♌		3
19	Нд	♋		2	19	Вт	♌		2	19	Пт	♌		4
20	Пн	♋		3	20	Ср	♌		3	20	Сб	♌		5
21	Вт	♌		4	21	Чт	♌		4	21	Нд	♍		6
22	Ср	♌		5	22	Пт	♌		5	22	Пн	♍		7
23	Чт	♌		6	23	Сб	♌		6	23	Вт	♍		8
24	Пт	♌		7	24	Нд	♌		7	24	Ср	♍	☾	9
25	Сб	♌		8	25	Пн	♍	☾	8	25	Чт	♍		10
26	Нд	♌	☾	9	26	Вт	♍		9	26	Пт	♍		11
27	Пн	♌		10	27	Ср	♍		10	27	Сб	♍		12
28	Вт	♍		11	28	Чт	♍		11	28	Нд	♍		13
29	Ср	♍		12	29	Пт	♍		12	29	Пн	♍		14
30	Чт	♍		13	30	Сб	♍		13	30	Вт	♍		15
					31	Нд	♍		14					

Фаза Місяця

- ☉ Повний Місяць
- ☾ Спадний Місяць
- Новий Місяць
- ☽ Зростаючий Місяць

Частина рослини

- Плід
- Корінь
- Квітка
- Листок

- ♈ Овен
- ♉ Телець
- ♊ Близнюки
- ♋ Рак
- ♌ Лев
- ♍ Діва
- ♎ Терези
- ♏ Скорпіон
- ♐ Стрілець
- ♑ Козеріг
- ♒ Водолій
- ♓ Риби

Положення Місяця в Зодіаках

- ☽ висхідний Місяць
- ☾ низхідний Місяць

Місячний календар складений по книзі І.Паунгер "Все в потрібний момент".



клуб
органічного
землеробства